

สุนทรพจน์ของ

นายพิสุทธิ นิมมานเหมินทร์ รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
ในงานเลี้ยงอาหารค่ำประจำปี ของสมาคมธนาคารไทย

15 กุมภาพันธ์ 2510

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านประธานกรรมการสมาคมธนาคารไทยที่ให้เกียรติเชิญให้ข้าพเจ้ามาพูดในนามผู้รับเชิญในวันนี้ ท่านที่เคยมาร่วมในงานของสมาคมธนาคารไทยในปีก่อนๆ คงจะรู้สึกผิดหวังมากที่ดาราประจำปีไม่มากล่าวสุนทรพจน์ในวันนี้ อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนี้อย่างดีที่สุดที่จะทำได้ หากข้าพเจ้ากล่าวสิ่งหนึ่งสิ่งใดบกพร่องไป หรือไม่ถึงอกถึงใจท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ก็หวังว่าคงจะได้รับอภัย เพราะข้าพเจ้าเป็นแต่เพียงพระรองเท่านั้น

ในปี 2509 การเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยส่วนรวม ได้ขยายตัวและก้าวหน้าต่อไป การค้ากับต่างประเทศได้ขยายตัวในอัตราที่ค่อนข้างสูงทั้งทางด้านสินค้าออกและสินค้าเข้า สินค้าออกมีมูลค่ากว่า 14,000 ล้านบาท สูงกว่าปี 2508 ประมาณร้อยละ 11 ส่วนมูลค่าสินค้าเข้าตามตัวเลขของกรมศุลกากรนั้นเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 47 หรือคิดเป็นมูลค่าเกือบ 24,000 ล้านบาท แต่เมื่อหักมูลค่าสินค้าเข้า ซึ่งเกิดจากความช่วยเหลือหรือนำเข้าเพื่อการทหารของต่างประเทศแล้ว จะมีมูลค่าประมาณ 17,000 ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อนประมาณร้อยละ 13 เนื่องจากสินค้าที่นำเข้าเป็นประเภทที่เกี่ยวกับความช่วยเหลือดังกล่าวแล้ว ดุลย์การชำระเงินจึงยังเกินดุลย์ และเงินสำรองระหว่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ เงินสำรองระหว่างประเทศซึ่งมีอยู่เกือบ 14,000 ล้านบาท เมื่อสิ้นปี 2508 ได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 17,000 ล้านบาท

บาท เมื่อสิ้นปี 2509 เท่ากับมูลค่าสินค้าเข้าที่ต้องชำระเงินในปี 2509

ทางด้านฐานะการคลังของรัฐบาล ถ้าไม่นับรายรับจากการขายพันธบัตรจะมีขาดดุลย์เป็นตัวเงินประมาณ 1,300 ล้านบาท แต่ปรากฏว่าในปี 2509 ขายพันธบัตรรัฐบาลได้ถึง 2,500 ล้านบาท ฉะนั้น รายรับเป็นตัวเงินทั้งสิ้นสูงกว่ารายจ่าย ระยะเวลาปีปริมาณเงินในมือประชาชนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13.0 สาเหตุใหญ่เนื่องจากเงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นดังกล่าวแล้ว

ในรอบปีที่แล้วมา กิจกรรมธนาคารพาณิชย์ได้เจริญขึ้นดังท่านประธานสมาคมได้กล่าวแล้ว ในขณะนี้ยังมีแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้นที่ยังไม่มีสาขาธนาคารพาณิชย์ไปตั้งอยู่ แต่จะมีธนาคารพาณิชย์ไปเริ่มดำเนินการสาขาในอำเภอเมืองและอำเภอแม่เรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2510 นี้ การที่ธนาคารพาณิชย์ได้ให้ความสนใจไปเริ่มดำเนินการสาขาในภูมิภาคโดยเฉพาะท้องถิ่นที่ยังขาดบริการของธนาคารพาณิชย์มากขึ้นนี้ เป็นการต้องด้วยนโยบายของทางราชการที่จะช่วยส่งเสริมการออมทรัพย์และให้มีการใช้การธนาคารแพร่หลายขึ้น

มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างหนึ่งในรอบปีนี้คือ ธนาคารพาณิชย์ได้ลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาลเพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 59 นโยบายการลงทุนของธนาคารพาณิชย์เช่นนี้นับว่าเป็นการสมควรในเวลานี้ เพราะเท่ากับธนาคารได้สร้างแนวสำรองแนวที่สองให้เข้มแข็งขึ้นประการหนึ่ง และนอกจากนี้ ยังได้ช่วยปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะระดมเงินออมภายในประเทศมาเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลอีกประการหนึ่ง แต่เนื่องจากรายได้ดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ จึงเท่ากับธนาคารพาณิชย์มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น ฉะนั้น จึงหวังว่าธนาคารพาณิชย์จะใช้โอกาสอันนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองโดยนำรายได้พิเศษนี้ไปเสริมสร้างฐานะให้มั่นคงยิ่งขึ้น

เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดมีหนทางลดลงและการลงทุนของ

ภาคเอกชนได้ขยายขึ้นอีก ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ประกาศเปลี่ยนแปลง อัตราดอกเบี้ยขั้นสูงของเงินฝากและเงินให้กู้ยืมหลายประเภทในปีที่แล้ว จึงขอขอบคุณที่สมาคมและบรรดาธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายได้ช่วยสนับสนุนในเรื่องนี้ มาโดยตลอด

ในการตราพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 รัฐบาล มีความมุ่งหมายในหลักใหญ่อยู่หลายประการ ประการที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ คุ่มครองประโยชน์ของสาธารณชนผู้ฝากเงินของธนาคาร ด้วยวิธีสนับสนุนให้มีเงินกองทุนสูงขึ้น และด้วยวิธีควบคุมการให้กู้ยืมเงินแก่ลูกหนี้รายใหญ่ๆ สำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่ลูกหนี้รายใหญ่นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ประกาศลดจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมหรือให้เครดิตโดยการซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตัวเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันแก่ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่ง จากไม่เกิน 2 ใน 5 เป็นไม่เกิน 1 ใน 3 ของเงินกองทุน ซึ่งประกาศที่กล่าวนี้จะมีผลบังคับใช้แต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2510 เป็นต้นไป ส่วนในด้านเงินกองทุนนั้น ธนาคารพาณิชย์หลายธนาคาร ได้เพิ่มทุนและเงินสำรองขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการดำรง อัตราส่วนระหว่างเงินกองทุนกับสินทรัพย์เสี่ยง และเพื่อให้ได้รับความสะดวก มากขึ้นในเรื่องการให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกู้ยืมเงินได้ภายในขอบเขตที่กฎหมาย กำหนดไว้ เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นจาก 645 ล้านบาท เมื่อ ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 เป็น 1,605 ล้านบาทเมื่อสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2509 คือเกือบหนึ่งเท่าครึ่ง

แต่เป็นที่น่าเสียใจว่า ความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์โดยการเสริม เงินทุนของตนด้วยการออกจำหน่ายหุ้นเพิ่มขึ้น อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นคง ให้แก่ระบบการธนาคารและต้องด้วยนโยบายของทางการนั้น ได้ทราบว่ามิบุคคล บางคนฉวยโอกาสนำมาใช้เป็นเครื่องมือหากิน โดยแพร่ข่าวในทำนองว่า สถานะ การเงินของธนาคารนั้นธนาคารนี้ไม่สู้ดีบ้าง ผู้ถือหุ้นรายใหญ่จะขายหุ้นบ้าง

หรือพูดกันอย่างง่าย ๆ ว่า “ชายธนาคาร” นั่นเอง บางคนถึงกับทำตนเป็นนายหน้าเข้าไปเจรจากับผู้บริหารงานของธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอผลประโยชน์ให้เป็นส่วนตัวก็มี พฤติการณ์ของบุคคลจำพวกนี้ น่าจะอยู่ในความสนใจของทางราชการและได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิดว่ามีเจตนาหรือแผนการอย่างไร เพราะการแพร่ข่าวเช่นนี้อาจนำความเสื่อมความเชื่อถือมาให้บางธนาคารได้ ซึ่งในที่สุดอาจเป็นต้นเหตุทำให้เกิดวิกฤติการณ์ในวงการธนาคารของประเทศได้

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ภาวะการเศรษฐกิจของประเทศในปีที่แล้วตามที่ได้เล่ามาตั้งแต่ต้น หากข้าพเจ้าไม่ทำให้ท่านง่วงนอนหรือเบื่อเสียก่อน ท่านก็คงจะเห็นด้วยว่า ทุกสิ่งทุกอย่างดูก้าวหน้าไปอย่างน่าพอใจ แต่ในปี 2509 มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจเกิดขึ้นใหม่ นั่นคือระดับราคาสินค้าซึ่งมีเสถียรภาพมาหลายปีแล้ว ได้เริ่มสูงขึ้นอย่างน่าสังเกต โดยเฉพาะราคาสินค้าประเภทอาหารและวัตถุดิบก่อสร้าง ดัชนีราคาขายส่ง สำหรับปี 2509 สูงขึ้นจากระดับเฉลี่ยปี 2508 ร้อยละ 14.2 ส่วนดัชนีราคาผู้บริโภคในปี 2509 สูงขึ้นจากดัชนีเฉลี่ยของปี 2508 ร้อยละ 3.9 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.6 ในปี 2508

ดัชนีราคาสินค้าที่กล่าวข้างต้น เป็นดัชนีราคาภายในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรีเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าเหตุการณ์ทั่วประเทศเป็นเช่นนั้น แต่ก็ต้องถือว่าสัญญาณให้ระวังตัวได้ปรากฏขึ้นแล้ว จึงเป็นความจำเป็นอย่างรีบด่วนที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อความมั่นคงและปลอดภัยในทางเศรษฐกิจของประเทศทุกๆ ฝ่าย จะต้องศึกษาหาสาเหตุที่ราคาสินค้าบางอย่างได้ขึ้นไป แล้วหาทางแก้ไขเสียแต่เนิ่นๆ ก่อนที่จะสายเกินไป ถ้าพึ่งปริมาณเงินในมือประชาชนที่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13 นั้น ยังไม่เป็นอัตราที่น่าห่วงนัก เพราะเท่าที่เป็นมา การผลิตมักจะขยายตัวขึ้นทันกาล เพราะการเศรษฐกิจของประเทศเราซึ่งเป็นประเทศกสิกรรม ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว มีลักษณะยืดหยุ่นและมีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือ

เกิดขึ้นได้เสมอ แต่ทั้งนี้ไม่หมายความว่า เราไม่ต้องทำอะไรและปล่อยให้เรื่องเป็นไปตามยถากรรม

สำหรับอนาคตนั้น น่าสนใจในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาและป้องกันประเทศที่จะต้องเพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และสถานการณ์การเงินการคลังในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) ซึ่งปรากฏว่ามียอดงบประมาณขาดดุลยทั้งสิ้นเป็นจำนวนสูงมาก แต่รัฐบาลก็ได้ให้คำรับรองไว้ว่าจะพัฒนาโดยรักษาเสถียรภาพทางการเงินและราคาไว้พร้อมๆ กัน เช่นที่ได้ดำเนินไปแล้วในแผนพัฒนาฉบับที่ 1 โดยจะดำเนินนโยบายการเงินและการคลังอันเหมาะสม ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะกล่าวว่าการพิจารณาวางแผนพัฒนาฉบับใหม่นี้ โดยเฉพาะเศรษฐศาสตร์ได้มีความเห็นว่า ภาวะการณ์เศรษฐกิจของประเทศกำลังขยายตัว และมีเพิ่มขึ้นจนจะถึงระยะที่จะบินขึ้นสู่สภาวะอากาศได้แล้ว ถ้าเปรียบเหมือนเครื่องบินที่กำลังจะออกวิ่งหรือวิ่งแล้วในลานบิน ฉะนั้น ถ้าไปทำให้เครื่องยนต์ หมุนช้าลง ความหวังที่จะให้เครื่องบินขึ้นสู่สภาวะอากาศได้จะเนิ่นนานไป ด้วยเหตุฉะนั้นการดำเนินนโยบายการเงิน จึงควรดำเนินด้วยความระมัดระวังเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาทางภาคประชาชน

มีหลายท่านที่อาจเห็นว่าข้าพเจ้าเอาเรื่องทฤษฎีที่ปฏิบัติไม่ได้มาพูด ข้าพเจ้าขอเรียนว่า เรื่องที่พูดมานี้เป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ทั้งสิ้น สำคัญอยู่ที่ว่าเรามีเจตนาและความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำกันหรือยัง? ในระยะ 2 - 3 วันมานี้ก็ได้มีข่าวที่น่ายินดีบนหน้าหนังสือพิมพ์ว่า รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการบางอย่างเพื่อตรึงระดับราคาสินค้าไปบ้างแล้ว

วันนี้เป็นวันของสมาคมธนาคารไทย หากจะกล่าวถึงการธนาคารของเราเสียหน่อย ก็คงไม่ผิดกาลเทศะ การธนาคารของเราได้รุดก้าวหน้าไปมากทั้งในด้านเงินฝากและทรัพย์สิน และความสามารถในการหารายได้ดังได้กล่าวมาแล้ว ในยามที่การเศรษฐกิจกำลังเฟื่องฟูและขยายตัวอย่างปัจจุบัน ปัญหา

ต่างๆ ทางด้านธนาคารพาณิชย์ก็ยังคงไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ขอท่านอย่าเผลอตัวไปโปรดหาบทเรียนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ฮ่องกงเมื่อปีหรือปีก่อนมาแล้ว เพราะรู้สึกว่าการณ์คล้ายคลึงกัน ฉะนั้น การที่นิตยสารของสมาคมธนาคารไทยได้ลงบทความเกี่ยวกับวิกฤติการณ์ทางธนาคารที่ฮ่องกงเมื่อปีกลายนี้ จึงนับว่าเหมาะสมกับเวลา

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ในที่สุดข้าพเจ้าขอเชิญชวนท่านทั้งหลายให้ลุกขึ้นตีมือเพื่อความเจริญพัฒนาถาวรของสมาคมธนาคารไทยและระบบการธนาคารของเรา.